

Aleg. 13.

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany roku budżetowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwalona dnia 1. marca 1866 instrukcja dla Wydziału krajowego orzekała w §. 8., że gdyby z wydatków na budżecie roku bieżącego zamieszczonych, jaka część tychże asygnowana lub zrealizowana być nie mogła w ciągu tego roku, tę część niezaasygnowaną lub niezrealizowaną jeszcze, należy przenieść na budżet roku następnego“.

Według tego rok budżetowy funduszu krajowego był ściśle zgodny z rokiem kalendarzowym — kwoty niezaasygnowane lub niezrealizowane po dzień 31. grudnia każdego roku, już dla tego roku budżetowego przepadały i musiały być przenoszone jako oszczędność na rok następny.

Ten stan rzeczy trwał do roku 1872. Przy sprawozdaniu z zamknięcia rachunków funduszu krajowego za r. 1871 komisya budżetowa uznała, że zamykanie rachunków ściśle z końcem roku wielkie sprawia trudności i niedogodności, ponieważ niejedna kwota asygnowana po dzień 31. grudnia nie może być w tym terminie zrealizowaną a w bardzo licznych wypadkach samo asygnowanie w tym terminie jest ze względów administracyjnych niemożliwe. Z tych powodów wniosła komisya budżetowa o przedłużenie roku budżetowego w ten sposób, ażeby można było asygnować na rachunek każdego roku jeszcze do końca lutego, a wypłacać do końca marca roku następnego.

Wysoki Sejm nietylko do wniosku tego zasadniczo się przychylił, ale na skutek postawionej w pełnej Izbie poprawki poszedł jeszcze dalej, gdy na posiedzeniu z dnia 6 grudnia 1872 powziął następującą uchwałę:

„Upoważnia się Wydział krajowy do wydawania asygnacyj na rachunek budżetu z ubiegłego roku administracyjnego jeszcze przez trzy miesiące po upływie tego roku t. j. do końca marca każdego roku; po upływie tego terminu już żadna asygnacya na rachunek ubiegłego roku wydana nie będzie. Asygnacje takie zrealizowane być mogą najdalej do końca czerwca na rachunek ubiegłego roku“.

W ten sposób uchylony został §. 8. instrukcji dla Wydziału krajowego, a rok budżetowy przedłużony do 18 miesięcy.

Z 18-letniego doświadczenia Wydział krajowy przekonał się, że tak znaczne przedłużenie roku budżetowego pociąga za sobą liczne niedogodności i wnosi obecnie, aby Wysoki Sejm zechciał powrócić do normy, jaką komisya budżetowa w r. 1872. pierwotnie proponowała a to z następujących powodów:

Przedewszystkiem zaprzeczyc się nie da, że takie długie trwanie roku budżetowego niekorzystnie wpływa na sprężystość podwładnych organów i zakładów, będących w zarządzie Wydziału krajowego.

Wiedząc o tem, iż z wykonaniem zarządzeń, wymagających asygnowania kwot budżetowych, z uskutecznieniem zamówień, ze składaniem rachunków i t. p. mają czas po koniec marca, a ewentualnie po koniec czerwca — niejedną czynność, która mogłaby szybciej być załatwiona, opóźniają do tej ostatniej chwili. Skrócenie okresu budżetowego będzie dobrym dla tych organów i zakładów bodźcem do sprężystszej działalności i poprzez skutecznie usiłowania Wydziału krajowego, który wszelkich dokłada starań, aby w zarządze autonomicznym możliwie największa zapanowała sprężystość i punktualność.

Drugim powodem, dla którego Wydział krajowy proponuje zmianę roku budżetowego, jest niemożebność przedkładania Wysokiemu Sejmowi zamknięć rachunkowych za rok bezpośrednio ubiegły, jak tego Wysoki Sejm uchwałą z dnia 16. października r. 1883 zażądał.

Wobec tego, iż rok budżetowy kończy się obecnie dopiero dnia 30. czerwca, że do tegoż dnia jeszcze się uskuteczniają wypłaty na rachunek funduszu krajowego zarówno w c. k. urzędach podatkowych jak i w zakładach krajowych, że przeto wszystkie te urzędy i zakłady dopiero z tym dniem rachunki nasze pozamykać i Wydziałowi krajowemu przesłać mogą, potrzebne do wykończenia rocznych zamknięć rachunkowych materiały z całego kraju zaledwie z końcem lipca wpływać zaczynają, a nieraz jeszcze w miesiącu wrześnieu toczy się korespondencya o dostarczenie potrzebnych dat i wyjaśnień, o ewentualne sprostowania i t. p. Pozostaje zatem zbyt mało czasu do sporządzenia, zrewidowania i wydrukowania obszernego tomu zamknięć rachunkowych. A to tem bardziej, gdy przepisana przez Wysoki Sejm a przez Wydział krajowy ściśle przestrzegana forma zamknięć rachunkowych jest bardzo szczegółowa — a liczba funduszy, zamknięciami temi objętych, z każdym rokiem wzrasta. Podczas gdy zamknięcia rachunkowe za rok 1884, które po raz pierwszy zostały przedłożone Wysokiemu Sejmowi w roku bezpośrednio następującym, obejmowały funduszy 182, obecnie liczba funduszy wzrosła już do 244.

Zamknięcia rachunkowe za lata 1884 do 1887 były wprawdzie Wysokiemu Sejmowi zaraz w roku następnym przedkładane — ale działo się to wtedy, gdy sesye Sejmu zwoływane były w terminie późniejszym. I tak w r. 1885. Sejm był zwołany dnia 25. listopada — w r. 1886 dnia 9. grudnia — w r. 1887 dnia 24 listopada, a w r. 1888 wprawdzie dnia 15. września, ale też i zamknięcie rachunków weszło na stół Wys. Izby dopiero na sesyi dodatkowej dnia 4. stycznia 1889. W roku ubiegłym zaś, kiedy sesya sejmowa trwała od 10. października do 26. listopada, już zamknięcie rachunkowe za r. 1888 nie mogło być Wysokiemu Sejmowi przedłożone. Te daty dowodzą przekonywująco, że przy obecnem trwaniu roku budżetowego po koniec czerwca, pomimo najusilniejszych starań jest niepodobienstwem zamknięcie rachunków ukończyć i wydrukować wcześniej, jak z końcem listopada. Że zaś ze względu na układanie budżetu jest rzeczą bardzo pożądaną, aby Wysoki Sejm miał zawsze przed sobą zamknięcia rachunkowe za rok bezpośrednio ubiegły, a Wydział krajowy pragnie najusilniej wolę Wysokiego Sejmu w tym kierunku objawioną spełnić, — przeto zmiana roku budżetowego w sposób, któryby wcześniejsze wykończenie zamknięcia rachunków umożliwiał, okazuje się konieczną.

Przemawia za tem jeszcze i ta okoliczność, że wielce jest pożądaną zgodność roku budżetowego funduszu krajowego z rokiem budżetowym administracyi państwa, a to ze względu, iż c. k. urzędy podatkowe pobierają dochody funduszu krajowego i czynią na rachunek jego wypłaty. Różnica między rokiem budżetowym autonomicznym a rządowym nieraz już dała powód do nieporozumień, zawikłań i sprostowań.

Nie ulega wątpliwości, że zamierzona niniejszym wnioskiem zmiana roku budżetowego wpłynie niekorzystnie na budżet roku przejściowego — a to z powodu, że w roku przejściowym odpadnie dochód z dodatków krajowych z lat ubiegłych za trzy miesiące: kwiecień, maj i czerwiec. Różnica byłaby dość znaczna. W ubiegłych trzech latach

wpłynęło w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu na rachunek lat poprzednich dodatków krajowych:

W roku 1887	238.709 zł.
„ 1888	213.209 „
„ 1889	252.689 „
Razem	704.607 zł.

czyli średnio rocznie 234.869 zł., i taką też kwotę trzeba przyjąć jako zbliżony ubytek w roku przejściowym, co jednak już w roku następnym się wyrówna. Gdy jednak ten ubytek jest tylko rachunkowy, a nie faktyczny i tylko w jednym roku się objawi, — a zmiana roku budżetowego ze względu na powyżej przytoczone motywa jest bardzo pożądaną, przeto zdaniem Wydziału krajowego ów jednorazowy ubytek nie jest dostatecznym powodem do zaniechania tej zmiany. Sądzymy zaś, iż właśnie rok 1891 jest porą właściwą do przeprowadzenia tej zmiany wobec faktu, że i tak w roku tym konieczną się okaże większa finansowa operacya, mająca na celu stałe uporządkowanie stosunków skarbu krajowego. Przy sposobności tej akcyi finansowej łatwiej będzie pokryć wspomniany wyżej jednorazowy ubytek, aniżeli później nową w tym celu akcyę obmyślać. I dlatego zdaniem Wydziału krajowego nie należy zmiany roku budżetowego odraczać. Zaprowadzając tę zmianę, pozostawiamy nietknięty rok budżetowy funduszu szkolnego krajowego, który w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1888 w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową ostatecznie uregulowany został.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Uchwałę z dnia 6. grudnia 1872. mocą której ustanowiono rok budżetowy funduszu krajowego po koniec czerwca każdego roku — znosi się.
- 2) Począwszy od r. 1891 asygnacye na rachunek każdego roku budżetowego mogą być wydawane po koniec lutego — a realizowane po koniec marca roku następnego.
- 3) Rok budżetowy funduszu szkolnego krajowego pozostaje niezmieniony.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 12. sierpnia 1890.

Marszałek krajowy:

Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz,

Członek Wydziału krajowego.

